ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 19. května 2004

o režimu podpory, kterou Itálie zamýšlí poskytnout drůbežářským podnikům – Program A.I.M.A. drůbežářské odvětví – C 59/2001 (ex N 97/1999)

(oznámeno pod číslem K(2004) 1802)

(Pouze italské znění je závazné)

(2007/52/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 88, odst. 2, první pododstavec této smlouvy,

poté, co zainteresované strany zaslaly k předložení připomínky podle uvedeného článku

vzhledem k těmto důvodům:

I. POSTUP

(1) Dopisem ze dne 17. prosince 1999 (zaprotokolovaným dne 22. prosince 1999) Stálé zastoupení Itálie u Evropské unie Komisi oznámilo Komisi předmětné opatření podle čl.88 odst. 3 smlouvy týkající se zásahů ze strany A.I.M.A. (Italské asociace zemědělských trhů) ve prospěch italského trhu s drůbeží, který tvrdě pocítil drastické snížení konzumace a prodeje drůbeže následkem výskytu dioxinu v roce 1999.

(2) Dopisem ze dne 8. srpna 2000 (zaprotokolovaným 9. srpna 2000), ze dne 15. listopadu 2000 (zaprotokolovaným 21. listopadu 2000), ze dne 27. února 2001 (zaprotokolovaným 1. března 2001) a ze dne 23. května 2001 (zaprotokolovaným 28. května 2001) Stálé zastoupení Itálie u Evropské unie Komisi oznámilo doplňující informace požadované po italské straně v dopisech ze dne 18. února 2000 (ref. č. AGR 5073), ze dne 2. října 2000 (ref. č. AGR 25123), ze dne 10. ledna 2001 (ref. č. AGR 000449) a ze dne 24. dubna 2001 (ref. č AGR 009825).

(3) Dopisem ze dne 30. července 2001 Komise informovala Itálii o svém rozhodnutí zahájit postup podle čl. 88 odst. 2 smlouvy v záležitosti uvedené podpory.

(4) Rozhodnutí Komise zahájit postup bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* [1]. Komise vyzvala zainteresované strany, aby předložily své připomínky v záležitosti příslušného opatření.

(5) Italská strana předložila své připomínky v dopise ze dne 24. října 2001 (zaprotokolovaném 26. října 2001). Komise neobdržela připomínky od dalších zainteresovaných stran.

[1] Úř. věst. C 254, 13.9.2001, s. 2.

II. POPIS

Právní základ

(6) Program státních zásahů A.I.M.A. na rok 1999. Právní základ navrhovaného opatření tvoří čl. 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 610/82, který opravňuje AIMA „k využití prostředků vyplývajících z vlastní finanční správy ve vztahu k vývoji na vnitřním trhu a k dispozicím (...), dodávat potraviny pocházející ze zemědělské produkce do rozvojových zemí stanovených po dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí po vyslechnutí názoru Státního potravinového institutu“.

Souvislosti

(7) Italský národní drůbežářský svaz (U.N.A.) požádal A.I.M.A. o zásah na tržní úrovni, aby bylo možno čelit vážným následkům dioxinové krize v odvětví drůbežího masa.

(8) Zpočátku (viz dopis ze dne 17. prosince 1999) následkem odmítnutí AIMA zakoupit 17 000 t neprodaného masa v hodnotě 40 miliard ITL (přibližně 20 milionů EUR) –, UNA navrhla umístit část masa (11 450 t) na trzích rozvojových zemí za příznivé ceny: rozdíl mezi skutečnou obchodní hodnotou zboží a prodejní cenou (přibližně 20 miliard ITL, neboli 50 % běžné obchodní hodnoty) by tak šel na náklady AIMA.

(9) V důsledku připomínek útvarů Komise (viz dopis z 18. února 2000), podle kterých se podpora utvářela spíše jako náhrada při vývozu k pokrytí rozdílu mezi cenou drůbeže v rozvojových zemích a cenou na italském trhu (podpora by tedy pro svoji povahu byla neslučitelná se společným trhem, povinnostmi ES v rámci organizace světového obchodu a společné organizace trhů), se italská strana již ve svém dopise ze dne 10. srpna 2000 neodvolávala na počáteční cíle podpory, ale domnívala se, že ztráty, které utrpěly italští producenti drůbeže, mohly být považovány za způsobené výjimečnými událostmi (a ne normálními tržními riziky), a že proto mohla být žádána výjimka stanovená v čl. 87 odst.2, písm. b) Smlouvy o ES.

Opatření

(10) Příslušný program stanovuje kompenzace pro producenty drůbeže v důsledku snížení cen a prodeje způsobeného dioxinovou krizí a společenskou panikou, která se rozšířila mezi spotřebiteli. Podpora odpovídá rozdílu mezi průměrnými cenami v zemích postižených výskytem dioxinu a italskými cenami za období červen-červenec 1999 (období, na něž se má náhrada vztahovat). Průměrné ceny v zemích, které nebyly zasaženy touto krizí (s výjimkou Itálie), dosahovaly podle italské strany částky 137,89 EUR/100 kg v měsíci červnu a 132,35 EUR/100 kg v měsíci červenci. Rozdíl mezi cenami je proto roven 53,966 EUR/100 kg v měsíci červnu a 46,218 EUR/100 kg v měsíci červenci ([2]). Podpora se rovná maximálně částce 21 150 ITL (10,92 EUR)/100 kg a 15 400 ITL (7,95 EUR)/100 kg. Podpora je poskytnuta na maso vyprodukované a uvedené na trh v červnu a červenci 2001 za úhrnný příspěvek maximálně 10 329 138 EUR.

(11) Na podporu tohoto argumentu italská strana upřesňuje, že výskyt dioxinu způsobil nejen značný pokles produkce a obchodu (způsobený poruchami trhu v důsledku události), ale i silný pokles spotřeby drůbežích produktů. Na základě údajů poskytnutých italskou stranou se prodej za sníženou cenu týkal 34 700 000 kg masa v měsíci červnu 1999 (oproti 52 000 000 kg v červnu 1998) a 30 200 000 kg v měsíci červenci (oproti 51 000 000 kg v červenci 1998 ([3]). Přestože UNA přijala preventivní opatření, která měla vyloučit krizi z nadprodukce drůbežího masa (spočívající v porážce -uskutečněné v březnu – kuřat, která by dorostla v příštích měsících), výskyt dioxinu zabránil tomu, aby se v tomto odvětví dospělo k uspokojujícím výsledkům.

(12) Ve svých dopisech ze dne 21. listopadu 2000 a z 28. května 2001 italská strana považovala za svou povinnost upřesnit základní roli sdělovacích prostředků v měsících krizových situací: panika vyvolaná těmito médii měla zhoršit silný pokles spotřeby drůbežího masa (nižší vzhledem k předchozímu roku o 29,1 % za měsíc červen, o 10,1 % za měsíc červenec, o 16,2 % za měsíc srpen a o 5,9 % za celý rok). Pokles poptávky způsobil silný pokles cen, obzvláště prudký v červnu a červenci (–30 % a –30,1 % ve srovnání se stejnými měsíci předchozího roku). Navíc, aby italští producenti mohli čelit této situaci, museli uskladnit 4 150 tun kuřecího masa v červnu, 9 271 tun v červenci a 2 595 tun v srpnu, vzhledem k nemožnosti uplatnit je na trhu.

(13) Podpora nepředpokládá žádné odškodnění za odstranění zvířat nebo produktů živočišného původu nevhodných ke spotřebě a k uvedení na trh.

Výše podpory

(14) Celková maximální částka příspěvku je stanovena na 20 miliard ITL (10 329 138 EUR).

Důvody k zahájení řízení

(15) Komise zahájila řízení podle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES, protože měla pochybnosti o slučitelnosti režimu se společným trhem. Tyto pochybnosti se týkaly možnosti považovat předmětnou podporu za podporu určenou na kompenzaci ztrát způsobených mimořádnou událostí. Italská strana se totiž odvolávala na čl. 87 odst. 2, písm. b) smlouvy o ES, který požaduje, aby podpora určená k náhradě škod způsobených mimořádnými událostmi byla slučitelná se společným trhem. Oznámení se odvolává na výskyt dioxinu jako na mimořádnou situaci.

(16) Pojem mimořádné události není ve smlouvě definován a Komise uplatňuje toto ustanovení případ od případu poté, co pečlivě zhodnotí specifická fakta dané otázky. V případě výskytu dioxinu týkajícího se potravinářských produktů a výživy zvířat vyrobených v Belgii dospěla Komise k závěru, že se jednalo o mimořádnou událost ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) smlouvy, při zvážení povahy a rozsahu omezení, která bylo třeba nařídit na ochranu veřejného zdraví v této zemi ([4]).

(17) Existují další precedenty týkající se definice mimořádné události v rámci různých podpor poskytnutých Spojeným královstvím ([5]) ve vztahu s krizí BSE: Komise dospěla k závěru, že se jedná o mimořádnou událost obzvláště s přihlédnutím k zákazu vývozu hovězího masa a k prudkému poklesu jeho spotřeby v důsledku nejistoty a neklidu vyvolaného informacemi o BSE. Přesto je potřeba zdůraznit, že výše uvedené příklady se vztahují na země přímo postižené tímto fenoménem (respektive na Spojené království kvůli BSE a na Belgii kvůli dioxinu) a ne tak, jako je tomu ve zkoumaném případě, na zemi, ve které je trh narušen v důsledku nedůvěry spotřebitele vyvolané dioxinem.

([2]) Snížené ceny v Itálii činily 83,924 EUR/100 kg, respektive 86,132 EUR/100 kg.

([3]) Tyto údaje zahrnují množství výrobků nakoupených rodinami a kolektivy.

([4]) Srovnej zvláště její rozhodnutí přijatá v oblasti státní podpory NN 87/99, NN 88/99, NN 89/99, N 380/99, N 386/99 a NN 95/99, N 384/99.

([5]) Srovnej se státní podporou N 299/96, N 290/96, N 278/96 a N 289/96.

(18) V uvedených případech Komise přiznala odškodnění producentů za ztrátu zisku pod podmínkou, že ztráta tržních kvót a pokles spotřeby byly vyvolány nejenom společenskou panikou, ale i mimořádnými okolnostmi, které zabránily normálnímu obchodování s těmito produkty (soubor veřejných opatření ve spojení s neobvyklým chováním spotřebitelů a sdělovacích prostředků). V uvedených rozhodnutích bylo možno vždy rozeznat přímý a nepřímý vztah mezi souborem událostí považovaných za příčiny mimořádné události a ztrát, které podniky utrpěly.

(19) Až dosud se italské straně, která byla vyzvána, aby prokázala existenci vztahu mezi ztrátami na zisku, které utrpěly zemědělští producenti, a existencí mimořádné události k tomu, aby Komise mohla schválit odškodnění těchto ztrát podle čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES, nepodařilo poskytnout přesvědčivé vysvětlení. Rychlé rozšíření společenské paniky, které se promítlo do silného narušení trhu, na kterém operovali italští chovatelé, do tržních kvót a v důsledku toho i do snížení obratu ve srovnání s normální situací, se nezdá být tvůrcem – na základě aktuálně dostupných informací – mimořádné události ve smyslu smlouvy o ES. Kromě toho nic nenaznačuje, že by byla přijata opatření k zablokování prodeje ze strany vnitrostátních orgánů nebo orgánů Společenství.

(20) I za předpokladu, že by „mediální“ dopad v Itálii byl mnohem intenzivnější než dopad v ostatních evropských zemích vzhledem k citlivosti populace v otázce bezpečnosti potravin a k existenci velmi kritického názorového hnutí na systémy produkce v odvětví živočišné výroby, nezdají se být tyto úvahy v tomto okamžiku dostatečné k prokázání výjimečné povahy této události.

(21) Komise se spíše dotazovala na důvod, který italským producentům zabránil z takové situace těžit ke zvýšení prodej zemědělských produktů v zahraničí (případně na vnitrostátním území) vzhledem tomu, že na rozdíl od Belgie, Itálie nefigurovala mezi zeměmi přímo postiženými výskytem dioxinu.

(22) Dále bylo třeba objasnit tvrzení italské strany, podle kterého chovatelé museli zmrazit neprodané maso (4 150,8 tun v červnu, 9 271,3 tun v červenci a 2 595,9 tun v srpnu). Na základě tohoto tvrzení nebylo možno vyloučit, že by tato operace nemohla umožnit pozdější prodej zemědělských produktů, které zůstaly neprodané v období krizové situace. V takovém případě by ztráty byly omezenější než ztráty nahlášené v rámci prověrky případu. Komise navíc nebyla schopna určit ani množství zbylého neprodaného masa v důsledku rapidního poklesu poptávky způsobeného obavami z přítomnosti dioxinu ani rozsah nadprodukce zapříčiněné nesprávným odhadem poptávky v letním období.

(23) Na základě těchto úvah Komise nemohla vyloučit, že se jedná o podporu určenou pouze jako podporu ke zlepšení finanční situace producentů, aniž by nějakým způsobem přispěla k rozvoji odvětví, která se navíc poskytuje pouze na bázi ceny, množství nebo výrobní jednotky, jinými slovy, že je ji možno považovat za podporu na činnost neslučitelnou se společným trhem ve smyslu bodu 3.5 Pokynů ES pro státní podpory v zemědělském sektoru ([6]) (dále jen „Pokyny“).

(24) Komise proto vyjádřila pochybnosti o existenci vztahu mezi ztrátami na zisku, které utrpěli producenti v italském drůbežářském odvětví a existencí mimořádné události, stejně jako o skutečnosti, že by zkoumaná podpora mohla splňovat podmínky ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) nebo ve smyslu čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES (v této záležitosti se nejevila ani jako možnost usnadnění vývoje mnohých hospodářských činností) ani pro to, aby mohla být prohlášena za shodnou s jedním z bodů Pokynů.

III. PŘIPOMÍNKY ITÁLIE

(25) Ve svém dopise ze dne 24. října 2001 (zaprotokolovaném dne 26. října 2001) italská strana především zdůraznila, že prudký pokles spotřeby drůbežích produktů během měsíců června, července, srpna a ve skromnější míře až do prosince 1999 nebyl zařazen do diskuse o rozhodnutí o zahájení řízení.

(26) Vzhledem k tomu, že Komise nezpochybnila ztráty způsobené v prodeji a snížením cen, bylo podle italských úřadů tedy pouze nutné prokázat spojení mezi těmito ztrátami a „dioxinovou krizí“. Toto spojení mohla prokázat skutečnost, že první zprávy o „kuřeti na dioxinu“ byly rozšířeny 28. května 1999 v 19.00 hodin a že náhlý prudký pokles prodeje nastal od měsíce června 1999 (pokles prodeje o 29 % ve srovnání s červnem 1998). Tendence spotřeby v Itálii se paralelně vyvíjela se stupněm společenské paniky vyvolané sdělovacími prostředky a zaznamenala prudký pokles prodeje v období prvního rozšíření informace o dioxinu, oživení v měsíci červenci, když zájem médií pohasl, a nepřetržitý pokles prodeje v srpnu v důsledku rozšíření rozhodnutí Evropské unie zdvojnásobit maximálně přípustné množství dioxinu v některých produktech. Od měsíce září věnovala masmédia méně pozornosti této události a spotřeba drůbežích produktů se postupně normalizovala.

([6]) Úř. věst., C 232, 12.8.2000.

(27) V důsledku toho je pro italskou stranu nepopiratelné, že existuje spojení mezi společenskou panikou rozšířenou následkem informací o dioxinu v Belgii a poklesem spotřeby a ceny.

(28) Zbývá jen dokázat, že výskyt dioxinu, který byl potvrzen v Itálii, může být pokládán za mimořádnou událost ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES. Komise již připustila, že „dioxinová krize" je mimořádnou událostí v případě krize vypuklé v Belgii, vzhledem k povaze a rozměrům omezujícíích opatření nařízených na ochranu veřejného zdraví. Je pravda, že Itálie nebyla přímo postižena dioxinovou krizí; přesto italská strana zastává názor, že není možné popřít, že účinky krize překročily státní hranice a postihly i blízké země, jako je Itálie.

(29) Italská strana je toho názoru, že mimořádná událost ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES je jakákoli nepředvídatelná nebo jen obtížně předvídatelná událost, jako jsou přírodní kalamity. Je tedy nutné brát v úvahu případ samotný a ne opatření přijatá k tomu, aby mohlo být čeleno krizové situaci, která je ostatně pouhým důsledkem události samotné. Ostatně v případě BSE ve Spojeném království Komise uznala výjimečný charakter události vzhledem k zákazu vývozu masa, ale především z důvodu poklesu spotřeby hovězího masa způsobeného nejistotou a obavami vytvořenými z informací o BSE. Stejná situace vznikla v Itálii v roce 1999 v důsledku dioxinové paniky. Zákaz vývozu ve Spojeném království neměl velký dopad na pokles spotřeby, jelikož i bez tohoto zákazu by zahraniční spotřebitelé (tak jako samotní angličtí spotřebitelé) stejně snížili spotřebu hovězího masa, čímž byž zabránili jakémukoli dalšímu odbytišti těchto produktů v zahraničí. V případě dioxinu v roce 1999, by se mělo dodat, že všechny třetí země zakázaly ve stejném období dovoz drůbežího masa pocházejícího z Evropské unie.

(30) Důvod, pro který se italští producenti neobrátili na jiné zahraniční trhy, nebo nepoužili italský trh, spočívá tedy v nadnárodní události, která plně překonala hranice Belgie.

(31) Tržby některých italských drůbežářských podniků za období červen – srpen 1999 by podle italských orgánů jasně ukázaly tento pokles cen a prodeje.

IV. PRÁVNÍ HODNOCENÍ

Existence podpory

(32) Ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li tato smlouva jinak.

(33) Nařízení Rady (ES) č. 2777/75ze dne 29. října 1975 o společné organizaci trhu s drůbežím masem ([7]) v článku 19 stanoví, že pokud toto nařízení nestanoví jinak, použijí se na produkci produktů uvedených v čl. 1 odst. 1 a obchod s nim články 92 až 94 Smlouvy.

(34) Navrhované opatření stanoví platbu veřejných příspěvků některým podnikům a příslušná podpora (ve výši 20 miliard ITL) by byla poskytnuta selektivním způsobem chovatelům, u nichž se předpokládá, že utrpěli ztráty plynoucí z výskytu dioxinu. Kromě toho navrhované opatření zvýhodňuje některé produkce (v odvětví chovu drůbeže) a je takové, že může ovlivnit obchod, vzhledem k objemu italské produkce v celkové produkci drůbeže Unie (13,2 %). V roce 2001 se hrubá italská produkce drůbeže rovnala 1 134 000 tun z 9 088 000 tun v EU 15 ([8]).

(35) Dotčené opatření spadá proto pod definici státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES.

Slučitelnost podpory

(36) Ze zákazu poskytování státní podpory existují určité výjimky. Ve skutečnosti se italská strana dovolávala výjimek obsažených v čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES. Smlouva stanoví, že jako opatření slučitelná se společným trhem ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) mohou být vzata v úvahu opatření určená k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi.

(37) Smlouva nedefinuje „mimořádnou událost" a je proto nutné ověřit, zda „výskyt dioxinu" v Itálii může být brán jako mimořádná událost ve smyslu čl.87 odst. 2, písm. b) Smlouvy o ES.

([7]) Úř. věst., L 282, 1.11.1975, s. 77.
([8]) Zdroj: Eurostat a Evropská komise.

(38) Podle Obecných pokynů Společenství pro státní podpory v zemědělském odvětví ([9]) se při hodnocení podpory určené ke kompenzaci ztrát způsobených přírodními kalamitami nebo mimořádnými událostmi Komise logicky domnívala, že by se měla pojmům „přírodní pohroma“ a „mimořádná událost“ obsaženým v čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES dát omezující interpretace, neboť tvoří výjimky z všeobecné zásady o neslučitelnosti státních podpor se společným trhem schváleným v čl. 87 odst. 1. Až doposud Komise považovala za přírodní pohromy zemětřesení, laviny, sesuvy půdy a povodně. Mezi mimořádné události byly zahrnuty válka, vnitřní nepokoje a stávky a s některými výhradami a podle rozsahu jejich šíření závažné jaderné či průmyslové havárie, které způsobují rozsáhlé ztráty. Naproti tomu Komise neuznala za mimořádnou událost požár, který vypukl v jednom jediném transformačním závodě pokrytém normálním obchodním pojištěním. Obecně Komise nepovažuje za přírodní pohromy nebo mimořádné události vznik dobytčích morů nebo chorob rostlin, i když v jednom případě Komise skutečně uznala za mimořádnou událost rozšíření jedné zvířecí choroby do té doby neznámé. Kvůli tomu, že je obtížné tyto události předvídat, Komise bude pokračovat ve vyhodnocování návrhů na poskytování podpory případ od případu podle ustanovení čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES, přičemž bude mít na zřeteli zavedenou praxi v odvětví. Tato analýza případ od případu je zvláště potřebná v rámci podpory poskytované v citlivém odvětví, jako je odvětví drůbeže, ve kterém by se jakýkoli zásah na trzích mohl střetnout s opatřeními stanovenými společnou organizací trhů.

(39) Komise nemůže obecně akceptovat, aby chemická kontaminace potravinových produktů určených k lidské spotřebě mohla tvořit mimořádnou událost ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES. Naopak riziko kontaminace je následkem skutečnosti, že nejvyšší úrovně jakosti nejsou zaručeny podél celého potravinového řetězce.

(40) V případě „dioxinové krize“ v Belgii byly zvažovány četné prvky, než se dospělo k závěru, že tato krize tvořila mimořádnou událost. Komise nejprve zvážila rozsah opatření přijatých k zabránění krize a k ochraně lidského zdraví, jako zákaz uvádění na trh a maloobchodní distribuce drůbežího masa, zákaz obchodu a vývozu některých produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě do třetích zemí, stanovení povinností jako dohled, vysledovatelnost a kontrolu těchto produktů ([10]). Vyhlášení mimořádné události se proto zakládalo na dvou prvcích, na oznámení belgických úřadů s následným přijetím krizových opatření a na nemožnosti uvést na trh zboží, která přivedla belgické producenty do krizové situace. Tato krize se díky svým vlastnostem a dopadu na zainteresované hospodářské subjekty zřetelně odlišovala od obvyklých podmínek a nacházela se mimo normální podmínky fungování trhu. Rychlé šíření společenské paniky mezi spotřebiteli a embargo na belgická zvířata a produkty živočišného původu uvalené různými třetími zeměmi silně přispělo k udržování krize a promítlo se do výrazného narušení trhu, na kterém operovali belgičtí producenti, do ztrát tržních kvót a následně do snížení obratu, který byl předpokládán za normální tržní situace.

(41) Ani chemická kontaminace produktů ani prudký pokles prodeje samotného nejsou dostatečné k tomu, aby událost byla charakterizována za mimořádnou, mimořádnost situace je výsledkem kombinace významných omezujících opatření na obchodování a vývoz těchto produktů a prudkého poklesu prodeje a cen. Společenská panika a vztah spotřebitelů vůči kontaminaci drůbežího masa dioxinem pouze přispěly k mimořádnosti situace.

(42) V případě italských producentů je stanoveno, že nebylo uloženo žádné omezující opatření na prodej a vývoz ani žádné omezující opatření na ochranu zdraví spotřebitelů, jelikož země nebyla krizí postižena přímo. Jediným nepředvídatelným faktorem a narušitelem trhu bylo rozšíření společenské paniky a vztah spotřebitelů vůči kontaminaci, která se objevila jinde.

(43) Situace Itálie nemůže být stavěna na roveň situaci v zemích přímo postižených krizí. Výskyt dioxinu byl skutečně prohlášen za mimořádnou situaci v Belgii, ale nikoli za mimořádnou situaci *tout court*. Jak je již zdůrazněno v

([9]) Úř. věst. C 28, 1.2.2000, s. 2.

([10]) Tato opatření se promítla do tří rozhodnutí Komise: Rozhodnutí 1999/363/ES Komise, ze dne 3. června 1999 přinášející ochranná opatření vůči dioxinové kontaminaci některých výrobků živočišného původu určených k lidské nebo živočišné spotřebě (Úř. věst. L 141, 4.6.1999, s. 24). Tato opatření se obzvláště týkala drůbežího masa a všech výrobků pocházejících z drůbeže jako jsou vejce a vaječné výrobky, tuky, živočišné proteiny, suroviny určené k výživě, atd.; Rozhodnutí 1999/368/ES Komise ze dne 4. června 1999 a rozhodnutí 1999/389/ES Komise ze dne 11. června 1999 přinášející ochranná opatření vůči dioxinové kontaminaci výrobků určených k lidské a živočišné spotřebě získaných z živočichů druhu hovězího a vepřového masa (Úř. věst. L 142, 5.6.1999, s. 46 a Úř. věst. 147, 12.6.1999, s. 26). Tato opatření se týkala obzvláště hovězího a vepřového masa, tak jako i mléka a všech výrobků z něho pocházejících.

bodech odůvodnění 35-38, čistá chemická kontaminace potravinářských produktů určených k lidské spotřebě nebo rozšíření společenské paniky samy o sobě nezakládají mimořádnou situaci ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES.

(44) Italská strana poukázala také na první krizi BSE ve Spojeném království. V tomto případě byla mimořádná situace v odvětví hovězího masa způsobena naprostým zákazem vývozu živých zvířat a hovězího masa ze Spojeného království do evropských zemí a třetích zemí. Dopad tržních opatření přijatých v rámci BSE dosáhl proto ve Spojeném království rozměrů, kterých předtím nikdy nebylo dosaženo. Mezi přijatými opatřeními v odpovědi na tuto krizi Komise připomněla existenci naprostého embarga na britská masa, jakož i na všechny produkty z něho pocházející, které mohou vstoupit do lidského a živočišného potravinového řetězce a prudký bezprecedentní pokles vnitřní spotřeby masa. Prudký pokles spotřeby byl spojen s výraznými restrikcemi trhu, což vyvolalo situaci, která mohla být definována jako mimořádná.

(45) Dále v případech BSE v Evropě ([11]), které se vyskytly v poměrně nedávné době, Komise zdůraznila, že pokles prodeje nebo příjmů není považován za mimořádný. Pokles prodeje je považován za důsledek mimořádné situace, která se objevila díky vzácné kombinaci různých faktorů. Jako ve výše uvedených případech byly podpory určené k zamezení mimořádné situace ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES schváleny v různě zainteresovaných zemích, v nichž rozličné faktory přispěly k mimořádnosti krize: extrémně negativní zpětné dopady na evropské zemědělské producenty, rozšíření společenské paniky mezi spotřebiteli a embargo uvalené mnohými třetími zeměmi na zvířata a masné výrobky pocházející z EU, jakož i řada nehod, která ušla kontrole chovatelů a která přispěla k zostření krizové situace a rozšíření obav mezi spotřebiteli. To mělo za následek silné narušení trhu, na němž operují evropští producentii, následnou ztrátu tržních kvót a tudíž snížení obratu předpokládaného za normální situace na trhu.

(46) Důležitým prvkem, který Komise vzala v úvahu za účelem uznání zmíněné krize jako mimořádné události, byla stabilita a rovnováha trhu s hovězím masem před vypuknutím krize. Přesto, jak je dále ukázáno, (viz body odůvodnění 52 až 55) a jak bylo prohlášeno samotnou italskou stranou (viz dopisy z 28. srpna 2000 a z 15. listopadu 2000) k této situaci nedošlo na trhu s kuřaty v Itálii, který zaznamenal přemíru produkce a lehký pokles cen.

(47) Ve všech výše uvedených případech, a zvláště v těch citovaných italskou stranou, mimořádná událost vznikla v zainteresovaných zemích a vedla k přijetí série omezujících opatření, kontroly trhu a zdravotních kontrol, ke kterým se přidružil prudký pokles prodeje a cen příslušných produktů.

(48) Dále musí mimořádná událost nést alespoň hlavní znaky události, která se svou povahou a dopadem na zainteresované hospodářské subjekty zřetelně liší od obvyklých podmínek a nachází se mimo normální podmínky fungování trhu. Nepředvídatelnost události nebo obtížnost předvídat ji mohou být prvkem mimořádnosti události, ale nemohou být samy o sobě dostatečné, aby byla prohlášena za „výjimečnou“ ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES.

(49) Ve skutečnosti se údajný pokles prodeje neliší od jiných událostí, které se odrážejí v poptávce, jako například uzavření vývozního trhu. I takovýto případ je nepředvídatelný, ale je součástí normálního obchodního rizika podniku a neměl by proto povahu mimořádnosti ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES.

(50) Podle italských orgánů neměli italští producenti jiná odbytiště, protože se krize rozšířila daleko za belgické hranice a pokles spotřeby drůbežího masa byl zaznamenán kdekoli v Evropě.

(51) Nyní podle údajů, které má Komise k dispozici, zůstal vývozt drůbeže v rámci Společenství během měsíců června a srpna 1999 na stálé úrovni ve srovnání s roční tendenci a dokonce se zvýšil ve srovnání s předchozím rokem. Vývoz mezi zeměmi v rámci Společenství během měsíce července je vyšší než tendence zaznamenaná v roce 1999 a v odpovídajícím měsíci předchozího roku. Ačkoliv zvýšení nepostačovalo k prodeji všech přebytečných zásob oznámených italskými orgány, snížilo dopad krize na producenty tím, že jim umožnilo prodat část jejich produkce na trhu Společenství. Italská strana neposkytla žádný údaj, který by potvrdil neexistenci dalších odbytišť na trhu Společenství a omezily se pouze na tvrzení, že díky krizi se snížila spotřeba kuřecího masa i v dalších evropských zemích. Přesto by podle těchto orgánů některé země (jako Dánsko, Řecko, Španělsko, Irsko, Rakousko, Portugalsko,

([11]) Srovnej mezi podporami N 113/A/2001 (rozhodnutí SG 01.290550 ze dne 27.7.2001), N 437/2001 (rozhodnutí ze dne 27.7.2001 SG 01290526D), N 657/2001 (rozhodnutí ze dne 9.11.2001 SG 01292096) a NN 46/2001 (rozhodnutí SG 01.290558 ze dne 27.7.2001).

Finsko, Švédsko a Spojené království) mohly být vzaty jako příklad pro stanovení srovnávacích cen (viz bod 7 odůvodnění výše) z důvodu skutečnosti, že nebyly postiženy krizí. Proto by tyto země mohly být příjemci alespoň jedné části této nadbytečné produkce.

(52) Pokud jde o politiku Komise v oblasti uplatňování čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES v odvětví zemědělství, musí být vyloučena jakákoli přílišná náhrada ztrát.

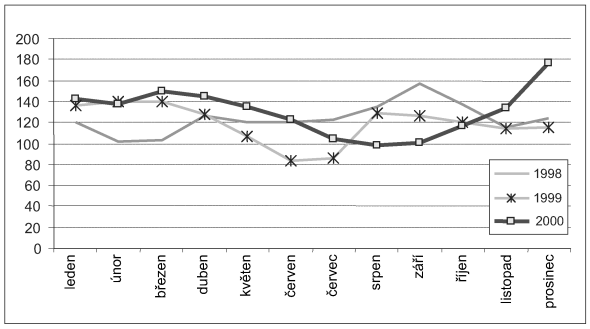
(53) Mechanismus náhrady stanovený italskými orgány se zakládá na podpoře pro maso vyrobené a uvedené na trh v rozmezí měsíců června a července 1999, vypočtené podle rozdílu mezi průměrnými cenami zemí nepostižených krizí a průměrnými italskými cenami. Tento rozdíl představuje podle italských orgánů 53,966 EUR/100 kg za měsíc červen a 46,218 EUR/100 kg za měsíc červenec. Podpora se rovná 21 150 ITL (10,92 EUR)/100 kg a 15 400 ITL (7,95 EUR)/100 kg.

(54) Tato metoda výpočtu klade dva problémy. První se týká tvrzení italských orgánů, podle kterého chovatelé museli zmrazit neprodané maso ([12]). To by umožnilo prodat drůbeží produkty, které zůstaly neprodány v období krize, v sekundárním čase a ztráty by byly omezenější než ty, které byly deklarovány v souvislosti se zkoumaným případem. Italské orgány se k tomuto bodu nevyjádřily. V důsledku toho není vyloučeno riziko nadměrné kompenzace ztrát prostřednictvím pozdějšího prodeje části produkce za pravděpodobně již normalizované ceny. Dále italské orgány prohlásily, že v měsíci červnu 1999 bylo poraženo 43 170,1 tun kuřat a v červenci 47 485,9 tun, neboli celkem 90 656 tun (viz dopis ze dne 15. listopadu 2000), zatímco prodané množství představovalo 34 700 000 kg masa v měsíci červnu 1999 a 30 200 000 kg v měsíci červenci, což je dohromady 64 900 tun. Bylo zmrazeno 4 150,8 tun masa v měsíci červnu a 9 271,3 tun v červenci, což je dohromady 13 422,1 tun. Nebyl poskytnut žádný údaj ohledně určení části vyprodukovaného masa, které nebylo prodáno a nebylo zmrazeno, a u kterého nemůžeme vyloučit jiné obchodní určení.

(55) Itálie se dále odkázala na průměrné ceny v jiných evropských zemích, které nebyly zasaženy krizí, přičemž nepřihlédla ke skutečnosti, že ceny v Itálii klesaly již před červnem 1999, a k proměnlivosti cenové tendence drůbežího masa. Tato tendence je pro Itálii za léta 1998, 1999 a 2000 ([13]) ilustrována v následující tabulce:

Měsíční tržní cena, celá kuřata,

EUR/100 kg

(56) Jak vyplývá z prohlášení italských orgánů, odvětví drůbežího masa již trpělo nadprodukcí a v březnu se proto producenti rozhodli porazit část kuřat určených na jatka v měsících dubnu a květnu, aby byla v červnu snížena nabídka masa o 4,8 %. Z důvodu dioxinové krize nebylo podle italských úřadů 10 % červnové produkce poraženo a uvedeno na trh, nýbrž odloženo na měsíce červenec a srpen, čímž se zvýšila nabídka v těchto měsících. Na základě údajů, které měla Komise k dispozici vzrostl skutečně počet chovných kuřat v měsících únoru, březnu a dubnu, čímž se dalo předpokládat zvýšení produkce o 5,6 % v měsíci červnu.

(57) Údaje o porážce kuřat v období květen – srpen 1999 ve srovnání se stejnými měsíci předchozího roku ukazují, že v květnu 1999 bylo zaregistrováno zvýšení porážek, a tedy i nabídky kuřat téměř o + 9 %, v červnu 1999 nabídka poklesla oproti červnu 1998 o –10 % a v červenci bylo poražených kuřat téměř o 10 % více oproti roku 1998. Tato tendence zvyšování nabídky pokračuje v měsíci srpnu 1999 (+ 6,5 %). Vzhledem k tomu, že ceny obecně sledují vývoj nabídky, je možno odvodit snížení cen oproti cenám v dubnu, které již byly z důvodu nadprodukce nižší než průměrná evropská cena. V důsledku toho by porovnání cen kuřat v Itálii v měsíci červnu a červenci s průměrem cen v zemích, které nebyly zasaženy výskytem dioxinu, vedlo k příliš vysokému odhadupravděpodobné ceny kuřat v Itálii.

(58) Vzhledem k proměnlivosti cen kuřat v Itálii a tendenci k poklesu cen již před vypuknutím dioxinové krize by porovnání prodejních cen v červnu 1999 a v červnu 1998 nebylo správné a neodráželo by nadprodukci, která již ovlivňovala trh s kuřaty v Itálii, a následující snížení cen, které již bylo zaznamenáno. Prohlášení italských orgánů, podle kterého již producenti přijali předem opravná opatření trhu a porazili v měsíci březnu kuřata, která měla být poražena v měsících dubnu a květnu, aby se snížila nabídka během měsíců června a července, je v protikladu s

([12]) Srovnej s dopisem z 23.5.2001, ve kterém italská strana deklaruje, že výrobci byli nuceni zmrazit 4 150,8 t v červnu, 9 271,3 t v červenci a 2 595,9 t v srpnu.

([13]) Údaje týkající se vývozů veškerého drůbežího masa uvnitř ES (jateční váha poražené drůbeže).

údaji o chovu kuřat a s odhadem produkce, který ukazoval nárůst nabídky v měsíci červnu a malé snížení (1,6 %) v měsíci červenci. Na základě těchto údajů by jakákoli předpověď prodejních cen v měsících červnu a červenci 1999 (srovnaná s cenami z června 1998 nebo s cenami zaznamenanými v jiných evropských zemích, které nebyly zasaženy výskytem dioxinu), byla namátková.

(59) Komise tedy může dojít k závěru, že vzhledem k tomu, že společenská panika sama o sobě nesplňuje podmínku mimořádnosti ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) Smlouvy o ES a že metoda výpočtu ztrát navrhovaná italskými orgány by mohla vést k nadhodnocení ztrát utrpěných italskými producenty drůbežího masa, nemůže být opatření považováno za kompatibilní se společným trhem podle čl. 87 odst. 2 písm. b).

(60) I při zkoumání podpory ve světle čl. 87 odst. 3 Smlouvy o ES nelze než dospět k závěru, že je neslučitelná se společným trhem. Čl. 87 odst. 3 písm. a) se nepoužije, protože podpora není určena k napomáhání hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností.

(61) Pokud jde o čl. 87 odst. 3 písm. b), není příslušná podpora určená jako pomoc k uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu.

(62) Odkáže-li se na čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy o ES, daná podpora se netýká cílů stanovených tímto článkem.

(63) Podle čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES, s ohledem na to, že dotčený zákon řádně oznámen v souladu s čl. 88 odst. 3 Smlouvy, použijí se za účelem jeho posouzení ustanovení Obecných pokynů Společenství pro státní podpory v oblasti zemědělství ([14]) (dále jen „Pokyny“). Podlebodu 23.3 Pokynů je tyto Pokyny použijí na nové státní podpory včetně podpor, které již byly oznámeny členskými státy, ale o kterých Komise ještě nerozhodla, s účinkem od 1. ledna 2000.

(64) Podpory určené k náhradě ztrát na zisku vyvolaných dobytčími mory spadají pod bod 11.4. Odškodnění může zahrnovat přiměřenou náhradu ztráty na zisku s ohledem na těžkosti týkající se nahrazení dobytka nebo nového založení stáda a karantény, nebo jiných čekacích období uložených nebo doporučených příslušnými orgány za účelem odstranění choroby dříve, než budou obnoveny nebo znovu založeny možnosti příslušného hospodářství. Tedy nezbytnou podmínkou pro poskytnutí podpory je povinná porážka zvířat z důvodu nařízení zdravotnicko/veterinárních orgánů v rámci plánu zaměřeného na prevenci a potírání dobytčího moru.

(65) Ze sdělených opatření jasně vyplývá, že zdravotnicko/veterinární orgány nevydaly žádný příkaz k porážce zvířat v rámci plánu zaměřeného na prevenci a potírání dobytčího moru, jelikož chemická kontaminace se italských podniků netýkala. Zkoumané opatření tedy nesplňuje podmínky stanovené podle bodu 11.4 Pokynů.

(66) Ve světle uvedených skutečností nemůže být podpora podnikům v odvětví produkce drůbeže považována za podporu určenou k náhradě škod způsobených mimořádnou událostí ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b), ani za podporu, která by mohla být poskytnuta v rámci výjimek podle čl. 87 odst. 3. Příslušná podpora je proto podporou podnikání neslučitelnou se společným trhem podle ustanovení bodu 3.5 Pokynů ([15]).

(67) Podpora rovněž porušuje ustanovení Rady (ES) č. 2777/75, že pro produkty podle článku 1 mohou být přijata pouze následující opatření: opatření zaměřená na podporu lepší organizace jejich produkce, zpracování a uvádění na trh; opatření zaměřená na zlepšování jakosti; opatření zaměřená na umožnění vypracování krátkodobých a dlouhodobých předpovědí prostřednictvím znalosti použitých výrobních prostředků; opatření zaměřená na usnadnění ověření vývoje cen uvedených produktů na trhu. Dále, se zřetelem na omezení volného pohybu, které je výsledkem uplatnění opatření určených k boji s šířením nemocí zvířat, mohou být podle postupu stanoveného v článku 17 přijata mimořádná opatření na podporu trhu postiženého takovými omezeními. Zmíněná opatření mohou být přijata pouze v míře a na dobu nezbytně nutnou na podporu takového trhu. Pro Itálii nebyla přijata žádná z uvedených opatření.Jakákoli další veřejná podpora může být poskytnuta pouze podle ustanovení článků 87-89 Smlouvy. Podle předchozího bodu odůvodněníse příslušná podpora neshoduje s ustanoveními pro státní podpory a není proto v souladu se společným trhem.

([14]) Úř. věst. C 28, 1.2.2000, s. 2.

([15]) Rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 8.6.1995 v kauze T 459/1993 (Siemens, a.s. – Komise Evropských společenství) Sb. [1995] str. 1675.

V. **ZÁVĚR**

(68) Vzhledem k výše uvedenému může Komise učinit závěr, že podpora stanovená podle programu A.I.M.A ve prospěch drůbežářského odvětví představuje státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1, na niž se nevztahuje žádná z výjimekpodle čl. 87 odst. 2, ani podle čl. 87 odst. 3.

(69) Vzhledem k tomu, že program byl oznámen v souladu s čl. 88 odst. 3 Smlouvy, který stanoví, že dotyčný členský stát neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí, nelze podat žádost o vrácení podpory,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Podpora, kterou Itálie zamýšlí poskytnout v rámci „Programu státních zásahů A.I.M.A. na rok 1999“, je neslučitelná se společným trhem.

Itálie nemůže příslušnou podporu provádět.

Článek 2

Itálie do dvou měsíců ode dne oznámení tohoto rozhodnutí sdělí Komisi opatření, která byla přijata k dosažení souladu s tímto rozhodnutím.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno Italské republice.

V Bruselu, dne 19 května 2004.

Za Komisi

Franz FISCHLER

členka Komise